
ANTIKVARIAT MATS REHNSTRÖM

NYHETSREV 283 ÄLDRE VARIA 10 MAJ 2016

Jakobsgatan 27 nb | Box 16394 | 103 27 Stockholm | tel 08-411 92 24 | fax 08-411 94 61
e-post: info@rehnstroem.se | www.matsrehnstroem.se

ÖPPET TORSDAGAR 15.00–18.30

DAGENS NYHETSREV innehåller 25 nya poster äldre böcker från tre århundranden. Bland dessa kan nämnas tre biblar, dels två olika upplagor av GUSTAV II ADOLFS fältbibel, vilka trots redovisade brister är ovanligt fina exemplar, dels Molins bibelutgåva från 1720 bundet i tre charmiga samtida spegelband. Det finns även några kyrkohistoriskt intressanta titlar, se t.ex. BECKMAN, DRYSELIUS och WESSEMBERG.

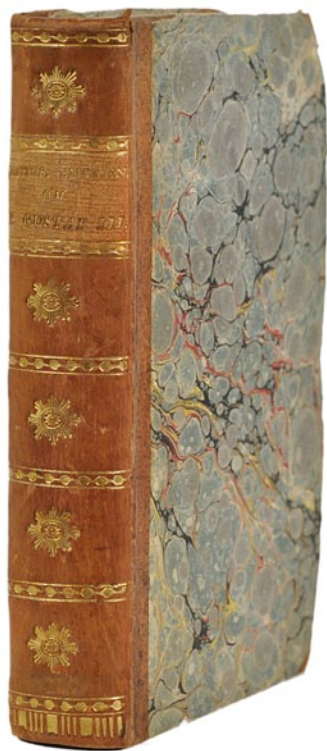
Från KARL XII:S tid finns två sällsynta tidningar, dels två sammanbundna årgångar av *Ordinaire stockholmske post-tidener*, dels Swedenborgs naturvetenskapliga tidskrift *Dædalus hyperboreus*. Även här gäller att det rör sig om osedvanligt bra exemplar trots angivna defekter. Om KARL XII och hans krig handlar Amthors *Historische Einleitung* från 1710.

Ett intressant exempel på tidiga svenska klotband återfinns på GEIJERS *Konung Gustaf III:s efterlemnade [...] papper* och ett elegant marmorat klotband utfört av Hedbergs bokbinderi omsluter LINNERHIELMS *Witterhets försök*.

Vi arbetar nu med det sista urvalet till Londonmässan och det går att se på några exempel av det vi och andra utställare kommer att ta med sig på:
<http://www.olympiabookfair.com/exhibitor-highlights>

Med vänliga v rh lsningar!

Mats Rehnström

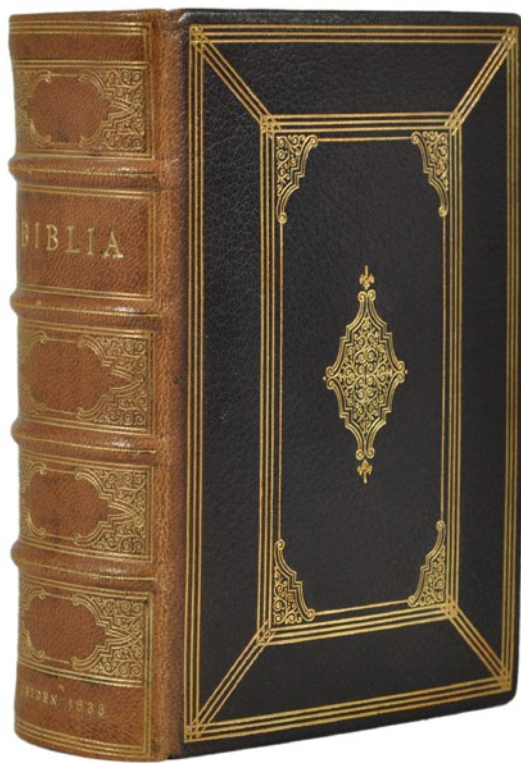
1. (AGUILA, C. J. E. H. d') **Historiska anteckningar om de aristokratiska stämplingarne i Sverige under och före konung Gustaf III samt om dennes regering och olyckliga dödsdåd, af en fransk diplomat.** Sthlm, Z. Haeggström, 1821. 8:o. (4),xxxii,xxv-lxxiv,466 s. Samtida trevligt hfrbd med rikt guldornerad rygg och beige glättad titeletikett. Gula snitt. Något stötta hörn. Försättsbladet saknas. Enstaka småfläckar. Några rättade namn i texten på s. 266-67. Med E. Bircks namnteckning daterad Helsingfors 1945. ★4000

Setterwall Svensk historisk bibliografi 3419. Översättningen gjord av G. W. Bergström. Om detta arbete skriver Georg Landberg i "Gustaf III inför eftervärlden": "1821 översattes till svenska ett redan 1807 utkommet arbete om Gustaf III av en fransk fortifikationsofficer och resenär d'Agüla. Det arbetet torde i fråga om naiv, panegyrisk läggning överträffa allt annat som skrivits om Gustaf III". Titelbladet utan författaruppgift men att boktryckaren kände namnet avslöjas i arksignaturerna där det står "D'Ag". På s. 266-67 rättas bland annat greve Douglas namn som författaren d'Agüla stavas "D'Uglas"!

2. (AMTHOR, C. H.) **Historische Einleitung zu dem jetzigen Krieg in Norden/ worinnen die Strittigkeiten/ so zwischen der Cron Schweden und Dännemarck sich über Schonen/ Halland und Bleckingen/ von vielen Seculis her/ ereignet/ mit unpartheyischer Feder/ kürztlich/ doch gründlich und deutlich beschrieben/ die Landschafften selbsten Geographice erläutert/ und die vornehmste letztere Friedens-Schlüsse des xvii Seculi angehangen werden.** Frankfurt & Leipzig, 1710. 4:o. 224 s. & 1 utvikbar grav. karta. Ngt nött samtida hfrbd med upphöjda bind och rödstänkta snitt. Bakre falsen med ett par små maskhål. Insidan av främre pärmen och försättsbladet fläckiga på grund av borttagna auktionsetiketter. Bra inlaga med endast obetydliga lagerfläckar. Fint ex. med J. A. Almquists exlibris. ★15000

Warmholtz Bibliotheca historica Sueo-Gothica 5581. Ottervik Litteratur om Blekinge 979. Kartan med rubriken "Dania. Hallandia. Scania et Bleckingia."

4.

5.

3. **BECKMAN, E. Anmärkningar öfwer m. Arvid Gradins, til herrnhutiska partiets heder och försvar**, emot inledningen angående herrnhutiska secten/ kringspridde skrift/ sanningen til styrko, det allmänna til uplysning och förwarning. Sthlm, L. Salvius, 1749. 8:o. (2), 138, 1-88 s. Ngt nött brunt hfrbd från början av 1900-talet med upphöjda bind och sparsamt guldornerad rygg. En understrykning med rödpenna på titelsidan. Genomgående lätt lagerfläckig och med en del sporadiska småfläckar, t.ex. på s. 106-12. Mindre nagg i övre marginalen på s. 21 och ngt solkfläckig på s. 1 i den andra pagineringsföljden. Med Carl J. E. Hasselbergs namnteckning och exlibris. *1350 Andra pagineringsföljden innehåller bilagor. Herrnhutaren Arvid Gradin hade angripit den av Beckman översatta och med lång inledning försedda "Förnuftig warning för then wilfarelsen, som wore alla sätt at tjena gud eller alla religioner lika goda och gällande til saligheten" från 1748. Carl Hasselberg (1856-1938) var präst och kyrkohistoriker med norrländsk kyrkohistoria som sin specialitet.

4. **Biblia thet ahr hela then helga schriff** på svenska med wtgående verser samt i bredden concordantier. Leiden, J. Marci, 1633. 8:o. Grav. titelblad, (66), 885, (1), 1-103, (1 blank), 1-312 s. Ståtligt mörkbrunt marokängbd med upphöjda bind, rikt guldornerad rygg, rik ramdekor i guld på pärmarna, kantförgyllning, breda inre förgyllda denteller samt sannolikt gammalt helt guldsnitt (Hedberg). I svart fodrad och skinnskodd klotkassett. Ryggen blekt och med några små nötningar. Några ark lätt bruntonade, t.ex. registret i början. Något brun- och fuktfläckad, främst i övre marginalen. Några samtida understrykningar i bläck. Bläckfläckar på s. (2-3), 676-77 och 708-09. Utspillt bläck i övre hörnet på s. 538. Rostfläckar på s. 119 och 733, den senare även med ett litet hål. På titelbladets baksida en anteckning: "dono domini de Villebray fr. Ludovicus Poxiensis 1757". Titelbladet med en triangulär svartstpl med hebreiska tecken och en namnteckning på försättsbladet. Ur Gustaf Bernströms bibliotek med hans guldpresade exlibris på främre pärmens insida och hans anteckning "coll. cat." Det tryckta dedikationsbladet till Axel Oxenstierna saknas. *20000

Collijn Sveriges bibliografi 1600-talet 67. Med tryckt dedikation till drottning Kristina. Detta är Gustav II Adolfs svenska fältbibel. Den trycktes i en ny upplaga 1635, även denna gång av J. Marci. På det graverade titelbladet avbildas bland annat en bataljscen med rubriken "bellum domini" och en konung i rustning som kröns av änglar. Han har fötterna på ett benrangel och bär omiskännliga drag av Gustav II Adolf, låt vara i något smärtare gestalt än den verkliga förlagan. Han är flankerad av två mindre avbildningar av Jesu korsfästelse respektive Adam och Eva i paradiset. Under konungen står skrivet "post mortem victor". Karaktären av fältbibel understryks även av andra deviser på titelbladet som "religio defensa" och "libertas Germanica". På s. 290 i sista sidföljden finns "Några böner högnödige/ i thetta krigswesendet/ och jemmerfulla tijd". Eskil Hellman har i "Den svenska bibeln genom tiderna" hävdatt att denna bibel "torde vara världens första fältbibel". Ludovicus Poxiensis var klosterbroder i Paris.

5. **Biblia. Thet ähr: hela then helga schriff** på svenska/ med utgående verser samt i bredden concordantier. Leiden, J. Marci, 1636. 8:o. Grav. titelblad med tryckt text i mitten, (6), 506 s. Med riksvapnet och adelsvapen i träsnitt i dedikationerna. + **Biblia. Thet ähr hela then helga schriff** på svenska, medh utgående verser/ samt i bredden concordantier. Leiden, I. Marci, 1635. 8:o. (2), 507-884, 1-102 s. Med titelram i träsnitt. + **Thet Nyia testamentet**. Med utgående verser/ samt i bredden summarier/ och concordantier. Leiden, I. Marci, 1635. 8:o. (2), 288 s. Med titelram i träsnitt. Tre ngt nötta marmorerade skinnbd från 1700-talets mitt med upphöjda bind, rikt guldornerade ryggar, bruna titel- och gröna deltiteletiketter samt ciselerade guldsnitt. Pärmarna, ryggarna och titeletiketterna med en del skrapmärken. Delvis snävt skuren, mest i yttermarginalen. Bitvis ngt fläckig inlaga, första

volymen ngt hårdare. Titelbladet till del 1 uppfodrat och med pappersförluster i motiven i nedre hörnet samt förlust av baksidans tryckta privilegium. Lagningar i preliminärbladen i första volymen och pappersförlust i yttre marginalen på s. 25-28 och 63-64 samt litet hål med förlust av ngn bokstav på s. 419-20. Reva in i texten på s. 51-52 i Nya testamentet och fuktfläck upptill på s. 207-26. Det tryckta registret om 60 sidor saknas. *12000

Collijn Sveriges bibliografi 1600-talet 67. Gustav II Adolfs fältbibel är en lätt reviderad utgåva av Gustav Vasas bibel men i behändigare format. Första upplagan trycktes 1633, detta är den andra från 1635 i den mera ovanliga varianten med nytt graverat titelblad daterat 1636. I slutet är några blad med anteckningar innehållande familjeuppgifter från 1628-1704 medbundna. Av dessa framgår att den förste ägaren av bibeln sannolikt var Christoffer Andersson i Bogesund (Ulricehamn), därefter hans son Christoffer Christoffersson Sundelius (1641-94), handlande i Göteborg, och sedan den sistnämndas hustru Johanna Schröder. Många anteckningar är skrivna av Schröder och rör hennes släkt, bland annat hennes farfader Frantz Göranssons Schröder (1580-1664) från Westphalen, dennes son Erik Fransson Schröder (1622-79), handlande i Göteborg, samt hennes morfar Jöran Henriksson (ca 1593-1677) från Skottland, rådman i Göteborg. Senare har bibeln ägts av Pehr Adolf Ahlenius, född i Floda socken 1835.

6. Biblia, thet är: all then helga skrift/ Gambla och Nya testamentsens/ på swensko: med korta summarier för hwart capitel, och fulkomliga concordantier, förnemligast til the resandes och studerandes tjenst/ i thetta format/ med kongl. maj:ts allernådigsta serdeles tilstond och privilegio til trycket befordrad. Sthlm, J. L. Horrn, 1720. Högsmaal 12:o. (10), 577, 778-79, 580-972, (4), 1-290 s. Tre samtida ganska nötta men trevliga skinnband med upphöjda bind, rikt guldornerade ryggar, pärmar i spegelbandsdekor med infärgade fält och tre blindpressade ramar med bladdekorationer i hörnen, blindpressad kantdekor och hela guldsnitt med sparsamma

ciseleringar. Titelfälten endast numrerade från 1 till 3. Rätt hårt nötta bind och pärmhörn samt skador i rygghuvudena på första och tredje volymen. Lätt bruntonade inlagor med ett fåtal fläckar, t.ex. i Gamla testamentet en bläckfläck på s. 116, ett rosthål med bokstavs-förlust på s. 483-84, en rostfläck på s. 519 och bläckfläck på yttre snittet på s. 965-72 samt små hål p.g.a. tunt papper på s. 457-58, liksom på s. 223-24 i Nya testamentet. Med Carl Gustaf Janckes namnteckning. Charmig svit. *6000

Darlow & Moule Historical catalogue of the printed editions of Holy scripture 8820. Den sista pagineringsföljden utgörs av "Nya testamentet" och har separat titelblad och arksignering. "Gamla testamentet" är här uppdelat på två volymer och andra volymen börjar på s. 457, vilket är mitt i Esras första bok. Den s.k. Molinska bibeln utgiven av domprosten Laurentius Molin (1657-1723). Carl Gustaf Jancke (1784-1855) var häradshövding och från 1813 sterbhusnotarie vid Stockholms stads justitiekollegium.

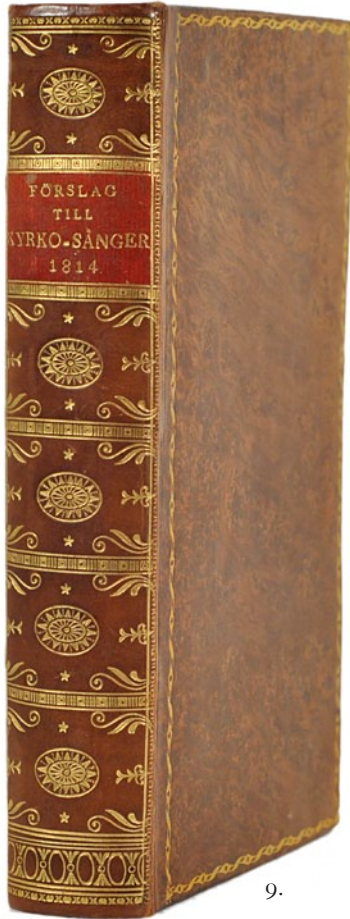
7. [Birgitta] MARCONI, G. **Fordna svenska helgonet sancta Britas lefverne**, i sammandrag. Öfversättning från italienskan. Med en planche. Jönköping, J. P. Lundström, 1830. 8:o. VIII,232,(2) s. & 1 träsnittsplansch. Obetydligt solkigt vitt klbd från mitten av 1900-talet med oxblodsfärgad titeletikett i skinn och årtalet 1830 i guldtryck längst ned på ryggen. Det tryckta gråpappersomslaget medbundet, det främre med några solkfläckar. Några fläckar i nedre marginalen på s. 5-8. Ett par anteckningar och understrykningar i blyerts på s. 192-93. Liten spricka överst i häftningen mellan s. 210 och 211. Med Hilding Pleijels exlibris. Ur Curt Wallins bibliotek. *750
Klemming Birgitta-literatur s. 73. Planschen föreställer kistan i vilken Birgittas kropp fördes till Rom. Det italienska originalet utkom 1789. En ny svensk upplaga utkom 1899. Exemplaret såldes på en av Libris auktioner över Pleijels boksamling på 1980-talet.

8. DRYSELIUS, E. **Kort och enfaldig kyrckio-historia öfwer Gamla testamentet/ hwar uti författas alla förnämste och tänckwärdigste handlinger/ som uti gudz försambling/ ifrån werldenes skapelse in til vår frälsares Jesu Christi frögderika födelse sig tildragit hafwa af gudz rena ord/ b. doct: Lutheri skriffter och andre tänckwärdige kyrckio scribenter, på vårt egit språk sammanskrefwin.** Jönköping, P. Hultman, 1704. 4:o. (8),431,(6) s. Titelsidan tryckt i rött och svart. Samtida hårt solkigt pergamentband. Ryggen med mindre hålskada vid bakre falsen och litet ytligt maskangrepp på bakre pärmens utsida. Handskriven ryggtitel. I övre marginalen ett nästan genomgående litet maskhål som ibland blir lite större och sträcker sig något in i texten. En bläckfläck på s. 79, rostfläck på s. 81 och ett rosthål i marginalen på s. 143. Tonad fuktfläck i övre marginalen från början fram till s. 26, på s. 183-96 och återkommande fuktfläck där från s. 370 och framåt. Flera understrykningar och marginalnoteringar, av vilka de flesta är rättelser som förts in enligt rättelsebladet, vilket har en mängd understrykningar. Frampärmens insida med ett fult skrapspår, rester av borttaget exlibris och den samtida anteckningen "Vivere da pie da bene mori Christe". *1500

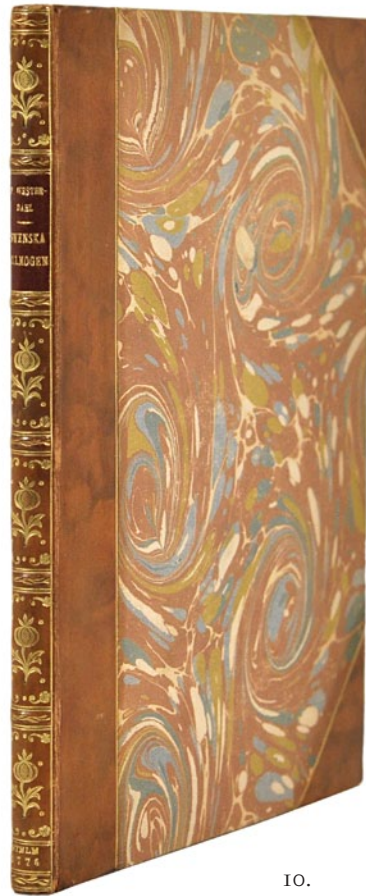
Ibland är ett porträtt av författaren bifogat detta arbete. En fristående fortsättning rörande Nya testamentet trycktes 1708. Författaren (1641-1708) lär i stort sett på egen hand ha sysselsatt Hultmans tryckeri i Jönköping genom en stor produktion av skrifter och predikningar. Han är också känd för att han åtog sig Christopher Polhems undervisning och försåg denne med en rekommendationsskrivelse till Anders Spole och banade på så sätt väg för Polhems framgångsrika karriär. Anteckningen betyder ungefär "Leva fromt och lyckligt dö i Kristus".

9. **Förslag till förbättrade kyrko-sånger.** Till kongl. maj:t i underdånighet uppgifvit af den för detta ändamål förordnade komité. Sthlm, J. P. Lindh, 1814. 8:o. Grav. titelblad,(8),622,(1) s. Vackert och välbevarat samtida alrotsmarmorerat skinnbd med rikt guldornerad rygg, röd titeletikett och helt guldsnitt. Smala guldpreglade pärmårdar och blindpressad kantdekor. En liten handskriven etikett på insidan av bakre pärmen. Ren inlaga. Med en tillskrift på försättsbladet till Marie Caroline Mathilde Bodell och anteckningen att hon fått boken av M. C. Lindh, född Ljungdahl, den 20 juni 1820 samt Gösta Hjortzbergs exlibris. *4500

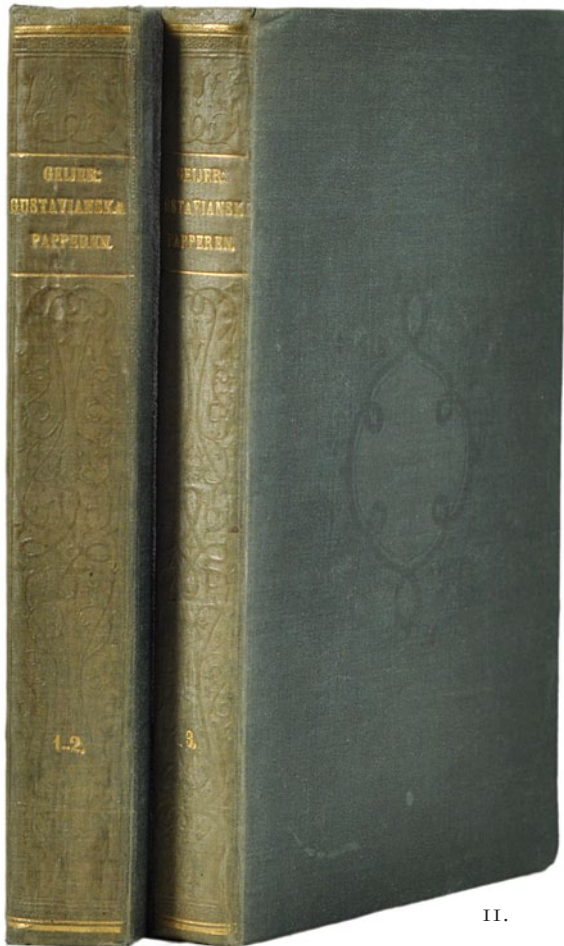
I Psalmkommittén ingick bland andra J. G. Oxenstierna, G. G. Adlerbeth, F. M. Franzén, C. von Rosenstein, C. G. af Leopold och J. O. Wallin. Efter detta kompromissförslag tog Wallin saken i egna händer och omarbetade psalmboken fullständigt och fick 1819 sin version stadfäst av kungen. Catharina Maria Ljungdahl (1791-1883) gifte sig 1811 med Johan Peter Lindh (1757-1820), bokens förläggare och tryckare. Han hade dött den 30 april 1820.

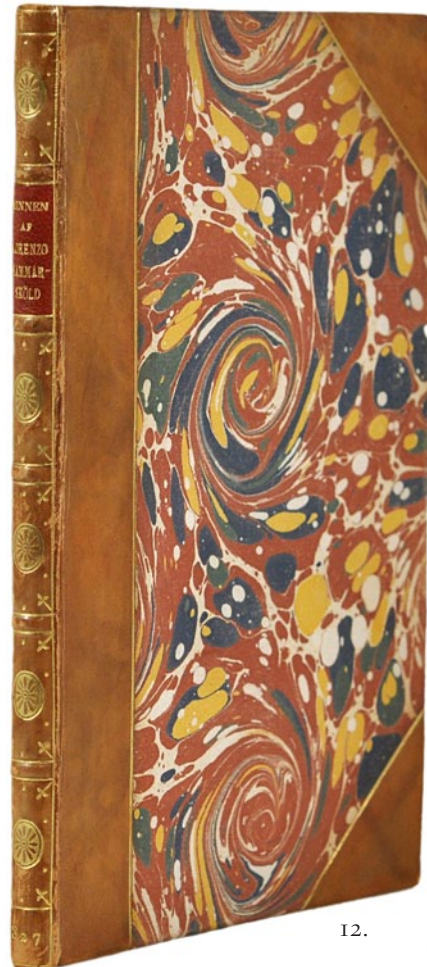
9.

10.

11.

12.

10. (GASLANDER, P. & GASLANDER, J.) **Beskrifning, om svenska allmogens sinnelag**, seder wid de årliga högtider, frierier, bröllop, barndop, begrafningar, widskeppelser, lefnadssätt i mat och dryck, klädedrägt, sjukdomar och läkemedel, orternas läge och beskaffenhet m.m. Sthlm, L. Wennberg, 1774. 4:o. (4), 68 s. & 1 grav. plansch. Elegant ljusbrunt lackat hfrbd med upphöjda bind, rikt guldornerad rygg och rödbrun titeletikett i marokäng med utgivarens namn (Hedberg). Rödstänkta snitt. Obetydliga nötningar i ytterfalsarna. Planschen skuren innanför plåtkant, uppfodrad på gammalt papper och med lagad reva. Bra ex. *7000

Warmholtz Bibliotheca historica Sueo-Gothica 489. Setterwall Svensk historisk bibliografi 6373. Cappelins Anteckningar till en småländsk bibliografi s. 31: "En i sitt slag enastående beskrivning av högt och oskattbart värde." Arbetet, som tillskrivits Petrus och Johannes Gaslander, är utgivet av Linnélärjungen Frans Westerdahl och var tänkt som första delen av en serie liknande skildringar av Sverige. "Beskrifning, om svenska allmogens sinnelag" bygger på uppteckningar från Västbo härad i Småland där Petrus Gaslander (1680-1758) var kyrkoherde och har sannolikt bearbetats av sonen Johannes Gaslander (1718-93). Denna något ostrukturerade samling av folkliga traditioner och vidskepelse var ett pionjärarbete som mötte från kritik i samtiden. Wieselgren skriver att Växjöbiskopen O. Osander förebrått J. Gaslander bokens utgivande, varpå den senare blev "så förtörnad, att han uppbrände alla exemplar, han kunde öfverkomma. Boken är därför rar." Bokbränningen fanns länge bevarad i folkminnet i Bursaryd och traditionen menade att "Beskrifning, om svenska allmogens sinnelag" var en svartkonstbok som kunde användas till att utöva trolldom. En recensent i "Tidningar utgifne i Upsala" skrev att författaren tycktes ha "sammanrafsat allt det sladder, som någonsin passeradt igenom gamla käringars mun emellan lappska fjällen och Öresund". Arbetet blev en viktig inspirationskälla för senare folklivsskildrare som L. F. Rääf och G. O. Hyltén-Cavallius.

11. GEIJER, E. G. **Konung Gustaf III:s efterlemnade och femtio år efter hans död öppnade papper**. Öfversikt, utdrag och jemnförelse. I-III:1-2. Uppsala, Wahlström & Låstbom, 1843-45. 8:o. (2), IV, (2), 239 + 238, (2) + (4), 165, (3) + (2), 209, (3) s. Två samtida gröna mönsterpressade klbd. Ryggarna med rik blindpressad dekor och guldlinjer, pärmarna med blindpressade blomstermedaljonger. Vackert marmorerade snitt. Lätt blekta ryggar. De inre falsarna med sprickor. Enstaka lagerfläckar och några svaga obetydliga fuktfläckar. Trevligt ex. Saknar ett smutstitelblad i del III:2. *2000

Setterwall Svensk historisk bibliografi 3449. Utkom även i tysk översättning. Den första historiken över Gustav III av vetenskaplig art. Den bygger på den gustavianska samlingen i Uppsala universitetsbibliotek, vilken Gustav III deponerade där i samband med krigsutbrottet 1788. Framställningen av kungens historia går följaktligen fram till detta år. Intressanta och ovanligt utformade band från klotbandens tidiga skede i Sverige.

12. [Hammar-sköld] **Minnen af Lorenzo Hammar-sköld**. Sthlm, H. Fougte, 1827. 8:o. Litograferat porträtt, 47 s. Lätt nött ljusbrunt lackat hfrbd med upphöjda bind, gulddekorerad rygg och röd titeletikett (Hedberg). Övre guldsnitt, annars endast putsade snitt. Något nötta ytterfalsar. Pärmarna aningen bågnade. Anteckning på försättsbladet. Ett kvitto från Librisauktioner löst bifogat. Bra ex. ur Sten Westerbergs bibliotek på Beatelund. *2500

Porträttet tryckt av litografen J. P. Gjöthström. Innehåller en likpredikan av J. J. Hedrén, en nekrolog med bibliografiska uppgifter av P. A. Sondén och verser av Euphrosyne (Nyberg), Dahlgren och Sondén. Anteckningen på försättsbladet säger att L. B. Bagge är författare, vilket inte stämmer då alla bidrag i boken är av namngivna författare.

13. **Krijgs articular** som fordom then stormechtigste furste och herre/ herr Gustaff Adolph then andre och store/ Sweriges/ Göthes och Wendes konung/ storfurste til Finland/ hertig uthi Estland och Carelen/ herre uthöfwer Ingermanland/ etc. loffwärdigst i åminnelse/ hafwer låtit göra och författa/ a. M.DC.XXI. Sthlm, P. van Selow, 1642. 4:o. (36) s. Häftad och oskuren. Med några fuktränder. Ur Anders Granaths bibliotek. ★4000

Collijn Sveriges bibliografi 1600-talet 465. Rudbeck Peter van Selow (1925) nr 22.

14. (LEOPOLD, C. G. af) **Critiska anmärkningar vid hjeltedikten: Tåget öfver Bält.** Uppsala, J. Edman, 1785. 8:o. (6), 68 s. Häftad i ngt nött samtida gråpappomslag. Bakre pärmen med veck. Enstaka lager- och småfläckar. Bra ex. med Jonas Berggrèns namnteckning daterad 1785. ★2000

Kritisk genomgång av Gyllenborgs "Tåget öfver Bält" som utkommit samma år.

15. (LINNERRHIELM, HELENA MARIA) **Witterhets försök.** Sthlm, A. Zetterberg, 1795. Liten 8:o. Grav. titelblad, grav. dedikationsblad, (2), 54 s. Med 26 grav. illustrationer i texten. Fint marmorerat klbd med grön titeletikett i skinn (Hedberg, 1946). Dedikationsbladet "Dig!" lite solkigt och med pergamnuppfostring på baksidan i yttre marginalen. Bra ex. med enstaka småfläckar. ★7000

Leijonhufvud & Brithelli Kvinnan inom svenska litteraturen s. 113. Utgiven av författarens make Jonas Carl Linnerhielms och med dennes utsökt söta illustrationer i texten. Med det graverade dedikationsbladet med författarens silhuett och ordet "Dig!". Det lär ha utförts först efter hennes död. Helena Maria Linnerhielm (1760-1800), var dotter till översten Hans Ehrenstråle och Maria Elisabeth Ugglå och gifte sig 1791 med kanslirådet och riksheraldikern Jonas Carl Linnerhielm.

in 19. July 1795.

STRÖDDA TANKAR.

16. MALLET, F. **Allmän eller matematisk beskrifning om jordklotet**, med Cosmographiska sällskapets bifall författad. Uppsala, J. Edman, 1772. 8:o. Front, XVIII, 411 s. & 7 utvikbara grav. plr. + BERGMAN, T. **Physisk beskrifning öfver jord-klotet**, på Cosmographiska sällskapets vägnar författad. Andra upplagan, tilökt och förbättrad. I-II. Uppsala, J. Edman, 1773-74. 8:o. Front, XVIII, 470 s. & 3 utvikbara grav. plr + front, (2), 528, (1), 532-35, (1) s. & 4 utvikbara grav. plr. + INSULIN, S. **Verlds-beskrifningens III:dje del** om folkslagens seder och lynne. På Cosmographiska sällskapets åstundan författad. Strängnäs, L. A. Collin, 1772. 8:o. Front, (10), 438 s. Fyra något nötta men vackra samtida hfrbd med upphöjda bind, rikt guldornerade ryggar, rosa titeletiketter och olivgröna deltiteletiketter samt röda snitt. Delvis lagerfläckiga inlagor med starkare fläckar i t.ex. första delen fram till s. 4, på s. 157-72, 283-305 och från s. 375 och även i planscherns övre marginal. I del II:1 har titelbladet en marginallagning, företalet och s. 447-67 hårt fläckade i övre marginalen. Del II:2 har lagerfläckar fram till s. 16, liksom i övre marginalen främst på s. 255-82. Tredje delen delvis lätt bruntonad och med fler fläckar på s. 39-50. Smålagningar i övre hörnet på s. I-VIII i första delen och s. 362-63 i del II:1. Ett par av planscherna hårt lagerfläckade. Spår av bortrivna exlibris på pärmarnas insidor, men del II:1 har i stället en inklistrad grav. medaljvildning föreställande Torbern Bergman. Något fläckig men ändå vacker och bra svit. *9000

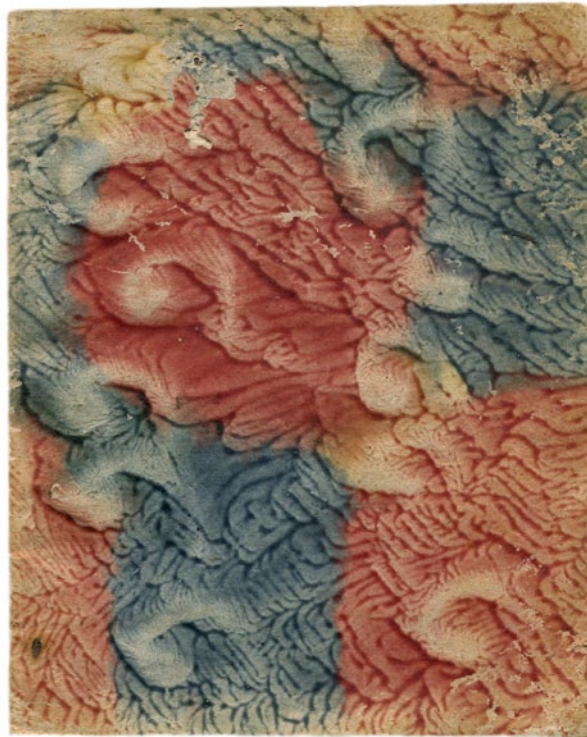
Moström 88 för Bergman. Komplet uppsättning av Cosmographiska sällskapets "Verlds beskrifning" med de fina av Årre graverade frontespiserna. Bland planscherna återfinns bland annat en liten karta över Lofoten och en "Utsickt af den så kallade Jättevägen i Irland". Mallet hade 1762 anonymt publicerat "Kort beskrifning om globers nytta och bruk", ett resultat av hans samarbete med gravören Anders Åkerman, tillverkare av de första svenska globerna. Första arbetet i denna svit är en fullständigt omarbetad version av denna. Bergmans arbete utkom första gången 1766 i en volym, men är mycket utökad i andra upplagan och enligt Sten Lindroth "ett mästerverk" och "med viss rätt har den betraktats som den första moderna fysiska geografien över huvud". Den översattes till danska, tyska och ryska. Den mångsidiga Torbern Bergman, mest känd som kemist, var en av Cosmographiska sällskapets stiftare. Insulins arbete är inte bara en etnografisk beskrivning av världen utan beskriver även de olika ländernas politiska geografi.

17. NATHHORST, J. T. **Handbok i ullkännedom och fårskötsel**, efter de bästa utländska författare och egen erfarenhet. Sthlm, J. Hörberg, 1827. 8:o. (2), 196 s. & 1 litograferad plansch. Häftad och oskuren i samtida ngt nött och lätt fläckigt violett glättat pappomslag. Ryggen skadad nederst. Med några småfläckar, främst inledningsvis. Bladet med s. 3-4 är bruntonat och insatt separat. Ett blad och en liten lapp är medbundna vid s. 80-82 med åtta samtida monterade ullprover. Dessa har gett upphov till viss missfärgning på de intilliggande bladen. Ett erratablad saknas på slutet. *5000

Hebbe Den svenska lantbrukslitteraturen 2239. Proverna är monterade på svartmålat papper och har små handskrivna etiketter "Supra electa", "Electa I", "Electa II", "Prima I" etc. Typerna som nämns på etiketterna beskrivs också i texten på s. 80-83.

18. [Norcross] (PRIEBST, C. M.) **Nødvendige anmerkninger over John Norcrosses levnets-beskrivelse**. Köpenhamn, 1756. 4:o. 16 s. Häftad i vackert samtida klistermarmorert pappomslag. Omslaget med några små maskstyg. En fläck i yttermarginalen på s. 5-6. Fint ex. *3500

Bibliotheca danica II:524. John Norcross (1688-1758) var född på Irland och anslöt sig 1716 till Lars Gathenhielms kapare i Göteborg, vilka arbetade under svenskt beskydd. Efter Gathenhielms död 1718 opererade han på egen hand som sjörövare i Nordsjön och använde delvis Marstrand som bas. Han tillfångatogs 1727 och satt i danskt fängelse till sin död. Hans cell var ett turistmål i Köpenhamn och folk köade för att få se honom och hans dresserade mus.

nära skurna, andra ngt bruntonade eller med en och annan fläck. Nr 2 1701 saknar det inledande bladet!

★16000

på kontinenten hämtade ur utländska tidningar och redigerade för en svensk publik och många uppgifter om de svenska truppernas framfart. Dessutom har posttidningarna intressant information om till exempel nyutkomna böcker, bokauktioner, kurorter och fartyg som passerat Öresund.

20. **Pharmacopoea svecica.** Sthlm, H. Fougte, 1775. 8:o. (10), 237, (3) s. Med grav. titelvinjett. Häftad i samtida gråpappomslag med blått tuschkludd som närmast har dekorativ verkan. Nött rygg med numera oläslig handskriven titeletikett av papper och liten lagning nederst. Frampärmen med en lätt vertikal knäck. De första 80 sidorna delvis lätt bruntonade och lite fuktfläckade. Spridda fläckar, t.ex. fukt- och rostfläck i marginalen på s. 125. Några marginalanteckningar. Med breda marginaler.

★5000

Bibliotheca Walleriana 7404. Flera senare upplagor utkom. Den första svenska riksfarmakopén utarbetad av bland andra Abraham Bäck och David von Schulzenheim med bistånd och översyn av till exempel Linné och Scheele. Linnés namnsystem apostroferas i förordet och avsnittet med materia medica bygger på ett utkast av hans hand.

21. (SWEDENBORG, E.) **Dædalus hyperboreus.** Eller några nya matematiska och physicaliska försök och anmerckningar för åhr 1716: som herr assess. Pällheimer och andre sinrike i Swerige hafwa giordt och nu tid efter annan til almen nytto lemna. (1)-v. Uppsala, J. H. Werner, 1716. 4:o. (8) + (4), 23 s. & 3 utvikbara grav. plr + (2), 25-40 s. & 1 tryckt tabell & 1 utvikbar grav. plansch + 41-64 & 4 utvikbara grav. plr + 65-99 s. + (1), 100-38 s. Fem oskurna häften med ny häftråd. Häfte II och V delvis ngt lagerfläckiga, i övrigt med några enstaka småfläckar. En del blad med mycket svag fuktrand. Ett tuschstreck i yttermarginalen på s. 65. I en trevlig, mörkbrun stänkdekorerad kassett med benvit titeletikett (Johanna Røjgård). Saknar planschen vid s. 100 och som vanligt det avslutande häfte VI.

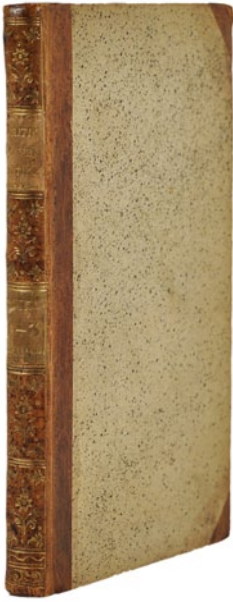
★50000

Lundstedt Sveriges periodiska litteratur 11. Hyde A bibliography of the works of Emanuel Swedenborg 58-62 med avvikande uppgifter om antalet planscher. Stroh & Ekelöf 15. En sjätte del trycktes i Skara 1718, den är extremt sällsynt och saknas här. Nummer V med svensk och latinsk parallelltext. Titelbladet och förordet till del I finns i flera varianter, dels en ursprunglig, fyrsidig opaginerad variant av titelblad och inledning, dels en åttasidig

dito som var tänkt att ersätta den förstnämnda. Detta exemplar innehåller bägge varianterna (den ursprungliga är löst bifogad). "Dædalus hyperboreus" utgavs av Vetenskaps societetens föregångare sällskapet Collegium curiosorum genom Emanuel Swedberg, adlad Swedenborg, som också skrivit det mesta i publikationen, ofta med utgångspunkt i hans läromästare Polhems uppfinningar, rön och försök. Bland Swedenborgs egna uppsatser märks hans "Utkast til en machine at flyga i wädret" på s. 80-83. Även Lars Roberg och Johan Vallerius bidrog med varsin uppsats. Det intressanta och sällsynta arbetet, som av Lindroth betecknas som "vårt lands första vetenskapliga tidskrift", lades ned i brist på prenumeranter. Den utgavs i faksimil i Vetenskaps societetens minnesskrift vid tvåhundraårsjubileet 1910. Vetenskaps societeten återupptog tanken med en periodisk skrift med sina "Acta" som började utges 1720.

22. (THORILD, T.) **En kritik öfver critiker** med utkast til en lagstiftning i snillets verld. I-III. Sthlm, Kongl. tryckeriet respektive A. Zetterberg respektive J. A. Carlbohm, 1791. 8:o. 44 + 54, (2 blanka) + 68 s. Trevligt samtida marmorerat hfrbd med rikt guldornerad rygg, ljusbrun titeletikett respektive nummerskylt samt rödstänkta snitt. Ryggen med minimala fläckar och delvis lite stötta pärmhörn. Bra inlaga med endast sporadiska småfläckar. Ur Nils Bonniers bibliotek. ★6000

Utgavs ”på autors förlag”.

23. (THORILD, T.) **En kritik öfver critiker** med utkast til en lagstiftning i snillets verld. I-III. Sthlm, Kongl. tryckeriet respektive A. Zetterberg respektive J. A. Carlbohm, 1791. 8:o. 44 + 54 + 68 s. Lejongult stänkdekorerat pappbd från 1900-talets andra hälft med gröna titeletiketter i skinn på rygg respektive främre pärm. Diverse lager- och fuktfläckar. Med fuktrand i övre marginalen och övre hörnet, mer mot slutet. Första titelbladet med lite kludd och fläckar samt en överstruken namnteckning daterad 1815. Ful fläck i inre marginalen och allmänt solk från s. 45 till slutet i tredje delen. ★1500

Utgavs ”på autors förlag”. Latinska motton på titelbladen, det första med Qvintilianus ”Plerique damnant, quæ non intelligunt” - de flesta klandrar det som de inte begriper.

24. TÖRNSTEN, O. J. **Författning öfver lijn-garns uprännande til lerfter**, hwaruti en nödig kundskap om allehanda wäfskeders bruk, och en tillförlitelig uträkning öfver garns myckenhet til lerfter af hwarjehanda finhet, bredd och längd, i iv tabeller, med bifogade anmärkningar deröfver föreställas. Til trycket befordrad af riksens höglofliga ständers Manufactur-contoir. Linköping, G. Biörckegren, 1757. 4:o. 88 s. Samtida hårt nött skinnbd med upphöjda bind, guldornerad rygg, röd titeletikett av marokäng och helt guldsnitt. Ryggen med nagg upp- och nedtill. Rygg och pärmar torra och flammiga. Främre falsen sprucken upptill. Den tryckta prisuppgiften raderad på sista sidan med litet hål som följd. Bra inlaga med några enstaka småfläckar. ★4000

En ny upplaga utkom 1804. Olof Törnsten (1729-87) försvarade 1753 i Uppsala avhandlingen ”Nätra sokns lin-såde i Ångermanland” under Anders Berchs presidium.

25. WESSENBERG, I. H. (K.) von. **Om swärmeri**. Historisk-filosofiska betraktelser med afseende på den närwarande tiden. Heilbronn am Neckar 1835. Öfversatt med afseende på vår tid 1851, af Gust. Broomé. Malmö, B. Cronholm, 1851. 8:o. XXIX, (2, 1 blank), 304, (1) s. Grönt hklbd från mitten av 1900-talet med sparsamt guldornerad rygg och rödstänkta snitt. Inlagan ngt lagerfläckig. ★400

Författaren (1774-1860) var tysk präst och skriftställare samt f.d. biskop i Konstanz.